CHI TIÊU CÔNG VÀ PHÁT TRIỂN TÀI CHÍNH: ĐỘNG LỰC KÉP CHO PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

TS. Nguyễn Thị Hoa*

Bài viết phân tích mối quan hệ bổ trợ hai chiều giữa chi tiêu công và phát triển tài chính trong tiến trình thực hiện các Mục tiêu Phát triển Bền vững tại các quốc gia đang phát triển. Trong bối cảnh ngân sách hạn chế và nhu cầu đầu tư lớn, sự kết hợp hiệu quả giữa chính sách tài khóa và hệ thống tài chính hiện đại - bao gồm tài chính xanh, tài chính bao trùm và số hóa - được xem là động lực kép thúc đẩy tăng trưởng bền vững, công bằng và có khả năng chống chịu rủi ro. Bài viết cũng đưa ra các hàm ý chính sách nhằm thể chế hóa mối liên kết này theo hướng toàn diện và chiến lược.

• Từ khóa: *chi tiêu công; phát triển tài chính; phát triển bền vững; tài chính bao trùm.*

This article analyzes the two - way complementary relationship between public expenditure and financial development in the implementation of the Sustainable Development Goals in developing countries. In the context of limited fiscal space and growing investment needs, the effective integration of fiscal policy and a modern financial system - including green finance, financial inclusion, and digitalization - is considered a dual engine for promoting inclusive, resilient, and sustainable growth. The article also proposes policy implications to institutionalize this connection in a more strategic and comprehensive manner.

• Key words: *public expenditure; financial development; sustainable development; financial inclusion.*

JEL codes: H50, O16, Q01

Ngày nhận bài: 20/12/2025
Ngày gửi phản biện: 21/01/2026
Ngày duyệt đăng: 11/02/2026

DOI: https://doi.org/10.71374/jfarv.v26.i307.03

1. Đặt vấn đề

Trong nền kinh tế hiện đại, chi tiêu công và phát triển tài chính thường được xem là hai cấu phần vận hành trong những phạm vi chính sách khác biệt - một bên thuộc lĩnh vực tài khóa của khu vực công, bên kia thuộc cơ chế thị trường và hệ thống tài chính - ngân hàng. Tuy nhiên, trong bối cảnh toàn cầu đang thúc đẩy thực hiện Chương trình nghị sự 2030 vì sự phát triển bền vững, sự phối hợp giữa hai trụ cột này ngày càng trở nên thiết yếu và mang tính chiến lược. Phát triển bền vững không chỉ được đo lường qua tăng trưởng GDP, mà còn bao gồm các yếu tố phi kinh tế như bình đẳng xã hội, khả năng chống chịu trước rủi ro môi trường và chất lượng sống của người dân. Theo UNDP (2024), việc tích hợp chính sách tài chính - tài khóa thông qua các khung tài chính quốc gia bền vững (Integrated National Financing Frameworks - INFFs) chính là nền tảng giúp các quốc gia đang phát triển khắc phục hạn chế ngân sách, huy động nguồn lực đa dạng, và bảo đảm chi tiêu công phát huy tác động lan tỏa trong dài hạn.

Theo ước tính của Liên Hợp Quốc, khoảng cách tài chính toàn cầu để thực hiện đầy đủ các mục tiêu SDGs tại các nước đang phát triển lên đến hơn 4 nghìn tỷ USD mỗi năm, và con số này tiếp tục tăng trong bối cảnh biến đổi khí hậu và bất ổn tài chính quốc tế ngày càng gay gắt (UNCTAD, (2023)). Điều này đặt ra yêu cầu cấp thiết về tối ưu hóa nguồn lực công và huy động hiệu quả các nguồn lực tài chính khác, đặc biệt là từ khu vực tư nhân và thị trường vốn. Chi tiêu công truyền thống, nếu thiếu liên kết với thị trường tài chính, dễ rơi vào tình trạng kém hiệu quả, manh mún hoặc không tạo được tác động dài hạn. Trong khi đó, một hệ thống tài chính phát triển sẽ không chỉ đóng vai trò hỗ trợ ngân sách nhà nước thông qua các công cụ như trái phiếu chính phủ, tín dụng xanh, mà còn góp phần vào phân bổ vốn hiệu quả và giám sát chi tiêu công thông qua cơ chế thị trường (IMF, (2022)).

Chính vì vậy, tại các quốc gia đang phát triển - nơi mà nhu cầu phát triển bền vững diễn ra song hành với những hạn chế về nguồn lực và thể chế - việc thiết kế một khuôn khổ tích hợp giữa chi tiêu công và phát triển tài chính được xem là giải pháp có tính hệ thống và dài hạn. Hệ thống tài chính không còn đóng vai trò hỗ trợ bị động, mà cần trở thành một kênh trung gian tích cực, bảo đảm cho chi tiêu công không chỉ hiệu quả về mặt kinh tế mà còn có giá trị bền vững về mặt xã hội và môi trường (World Bank, (2022)).

2. Chi tiêu công và vai trò trong phát triển bền vững

Chi tiêu công là một trong những công cụ chính sách quan trọng nhất của chính phủ nhằm thực hiện các mục

** Trường Đại học Tài chính - Marketing; email: nguyenhoa@ufm.edu.vn*

tiêu phát triển dài hạn, đặc biệt trong bối cảnh các quốc gia đang phát triển phải đối mặt với thách thức "ba chiều" của phát triển bền vững: tăng trưởng kinh tế, công bằng xã hội và bảo vệ môi trường. Thông qua ngân sách nhà nước, chính phủ có thể phân bổ nguồn lực cho các lĩnh vực có tính chất nền tảng như y tế, giáo dục, giao thông, năng lượng sạch và hệ thống an sinh xã hội - những yếu tố cấu thành cốt lõi của một mô hình phát triển bền vững. Tuy nhiên, thực tế triển khai cho thấy hiệu quả chi tiêu công tại nhiều nước đang phát triển còn thấp, chưa tạo ra chuyển biến tương xứng với nguồn lực đã huy động.

Theo báo cáo của UNCTAD (2024), trong năm 2023, có tới 54 quốc gia đang phát triển - tương đương 38% tổng số - đã dành ít nhất 10% doanh thu chính phủ để trả lãi nợ, với gần một nửa trong số này thuộc khu vực châu Phi. Đáng chú ý, khoảng 3,3 tỷ người trên toàn cầu đang sống ở các quốc gia mà chi tiêu của chính phủ cho lãi vay nợ còn vượt quá mức chi tiêu cho giáo dục hoặc y tế - hai trụ cột quan trọng của phát triển bền vững. Điều này phản ánh một mức độ mất cân đối nghiêm trọng trong cơ cấu ngân sách, khi các khoản chi trả nợ ngày càng chiếm tỷ trọng lớn, trong khi đầu tư cho các lĩnh vực xã hội thiết yếu bị thu hẹp. Báo cáo cũng cho thấy rằng, trong giai đoạn 2022 - 2024, chi phí dịch vụ nợ tại các nước nghèo đã tăng hơn 50%, dẫn đến sự suy giảm đáng kể không gian tài khóa dành cho các khoản đầu tư phát triển dài hạn (UNCTAD, (2024)). Trong bối cảnh đó, nhiều quốc gia đang phát triển buộc phải lựa chọn giữa việc đáp ứng nghĩa vụ trả nợ hay theo đuổi các mục tiêu phát triển bền vững - một hiện tượng mà giới nghiên cứu gọi là "nghịch lý tài khóa".

Không chỉ dừng ở vấn đề quy mô ngân sách, chất lượng chi tiêu công cũng là một yếu tố then chốt. Theo World Bank (2023), tình trạng quản lý ngân sách thiếu hiệu quả, phân bổ không minh bạch và chi tiêu lãng phí vẫn phổ biến ở nhiều nước thu nhập thấp và trung bình. Cơ chế phân bổ ngân sách theo đầu mối hành chính thay vì dựa trên kết quả và nhu cầu thực tế khiến hiệu quả đầu tư công bị suy giảm, trong khi niềm tin của người dân vào năng lực nhà nước cũng bị xói mòn (World Bank & UNESCO, (2023)). Trong khi đó, các quốc gia có hệ thống đánh giá chi tiêu công gắn với kết quả (performance - based budgeting) thường đạt được hiệu quả chi tiêu cao hơn, nhất là trong các lĩnh vực xã hội và môi trường.

Ngoài ra, một khía cạnh quan trọng trong mối quan hệ giữa chi tiêu công và phát triển bền vững là việc lồng ghép các nguyên tắc "xanh hóa ngân sách" vào toàn bộ quy trình tài khóa. Theo OECD (2024), ngân sách xanh được hiểu là việc tích hợp các mục tiêu khí hậu và môi trường vào các công cụ ngân sách - bao gồm kế hoạch trung hạn, đánh giá chi tiêu, lập ngân sách và công khai thông tin - nhằm bảo đảm rằng chi tiêu công không chỉ hiệu quả về mặt kinh tế mà còn hướng đến các kết quả môi trường dài hạn. Mặc dù có tiến bộ đáng kể tại một số quốc gia, báo cáo chỉ ra rằng việc thể chế hóa ngân sách xanh vẫn chưa phổ biến ở các nước đang phát triển, chủ yếu do thiếu khung pháp lý cụ thể, hạn chế về năng lực thể chế và dữ liệu môi trường chưa đầy đủ. Khảo sát của OECD cho thấy chỉ khoảng 25% các quốc gia được khảo sát có quy định rõ ràng hoặc chiến lược quốc gia về ngân sách xanh, phản ánh mức độ chưa sẵn sàng về mặt chính sách và công cụ thực thi để chuyển đổi tài khóa theo hướng thân thiện với khí hậu (OECD, (2024)).

3. Phát triển tài chính: Đòn bẩy cho hiệu quả tài khóa

Phát triển tài chính là đòn bẩy quan trọng giúp nâng cao hiệu quả tài khóa và thực hiện các mục tiêu phát triển bền vững. Ở cấp độ hệ thống, điều này thể hiện qua việc mở rộng quy mô, độ sâu và khả năng tiếp cận của các định chế tài chính, đồng thời cải thiện minh bạch và phân bổ vốn hiệu quả (World Bank, (2024)).

Tính đến năm 2025, các nước đang phát triển ghi nhận mức cải thiện đáng kể về chiều sâu tài chính, nhờ sự phát triển của ngân hàng số và các công cụ huy động vốn dài hạn. Theo báo cáo của IFC và Amundi (2024), tổng giá trị trái phiếu xanh phát hành tại các thị trường mới nổi đạt 135 tỷ USD vào năm 2023, tăng 34% so với năm trước đó. Dự kiến đến năm 2025, tổng giá trị phát hành trái phiếu xanh tại các thị trường mới nổi sẽ đạt khoảng 156 tỷ USD, tương đương mức tăng trưởng bình quân hàng năm khoảng 7,5% trong giai đoạn 2023 - 2025. Xu hướng này phản ánh rõ nét sự chuyển dịch trong hệ sinh thái tài chính các nền kinh tế đang phát triển theo hướng lồng ghép các mục tiêu phát triển bền vững (SDGs), đặc biệt trong bối cảnh nhu cầu đầu tư cho thích ứng khí hậu, năng lượng sạch và cơ sở hạ tầng bền vững ngày càng gia tăng (IFC & Amundi, (2024)).

Ngoài ra, một đặc điểm nổi bật của phát triển tài chính hiện đại là vai trò ngày càng gia tăng của tài chính bao trùm (financial inclusion) trong việc thúc đẩy công bằng xã hội và tăng cường năng lực tự chủ kinh tế ở cấp cộng đồng. Việc mở rộng khả năng tiếp cận dịch vụ tài chính đối với các nhóm dân cư dễ bị tổn thương - như phụ nữ, nông dân quy mô nhỏ và hộ kinh doanh phi chính thức - không chỉ góp phần giảm phụ thuộc vào ngân sách nhà nước mà còn mở rộng cơ sở thuế và cải thiện năng lực quản trị tài khóa. Theo báo cáo Foundational Building Blocks for Financial Inclusion Insights and Call to Action to Reach the Last Mile của Văn phòng Đặc phái viên Tổng Thư ký Liên Hợp Quốc về Tài chính Toàn diện cho Phát triển (UNSGSA, (2024)), tỷ lệ người trưởng thành sở hữu tài khoản tài chính chính thức tại các quốc gia thu nhập thấp và trung bình (LMICs) đã tăng từ 46% năm 2018 lên 69% vào năm 2022, với sự đóng góp đáng kể từ sự phát triển nhanh chóng của tài chính kỹ thuật số, đặc biệt là các nền tảng tài chính di động. Báo cáo nhấn mạnh rằng tài chính kỹ thuật số hiện nay là công cụ then chốt để kết nối những người ở vùng sâu, vùng xa với hệ thống tài chính chính thức - qua đó

thu hẹp khoảng cách tiếp cận và nâng cao năng lực tài chính toàn diện cho cộng đồng.

Song song đó, tiến trình số hóa tài chính công đang đóng vai trò ngày càng quan trọng trong việc nâng cao hiệu quả giám sát tài khóa và trách nhiệm giải trình của chính phủ. Sự phát triển mạnh mẽ của hệ sinh thái fintech, kết hợp với việc triển khai các Hệ thống Thông tin Quản lý Tài chính (Financial Management Information Systems - FMIS), đã giúp nhiều quốc gia đang phát triển cải thiện đáng kể khả năng theo dõi và quản lý chi tiêu công. Theo World Bank (2025), FMIS giúp tự động hóa và tích hợp toàn bộ quy trình ngân sách, kế toán, và báo cáo tài chính trong khu vực công, từ đó không chỉ giảm thiểu sai sót và thất thoát ngân sách mà còn nâng cao tính minh bạch trong phân bổ nguồn lực. Các hệ thống này ngày càng được ứng dụng rộng rãi như một công cụ kỹ thuật số để quản trị tài chính công hiệu quả hơn, đồng thời đóng vai trò hỗ trợ quá trình chuyển đổi sang tài khóa bền vững và có trách nhiệm.

4. Tương tác hai chiều: Động lực kép cho phát triển bền vững

Trong bối cảnh phát triển bền vững trở thành ưu tiên chiến lược toàn cầu, mối quan hệ giữa chi tiêu công và phát triển tài chính ngày càng được nhận diện rõ như một cơ chế bổ trợ hai chiều mang tính hệ thống. Không còn tồn tại một chiều tách biệt giữa khu vực tài khóa và khu vực tài chính, mà hai lĩnh vực này đang đan xen và cùng tác động qua lại nhằm tạo ra "hiệu ứng cộng hưởng" thúc đẩy các mục tiêu phát triển dài hạn. Theo IMF (2025), chi tiêu công hiệu quả có thể góp phần thúc đẩy phát triển tài chính thông qua việc đầu tư vào cơ sở hạ tầng kỹ thuật số, cải cách hành chính công và nâng cao niềm tin thị trường. Đồng thời, một hệ thống tài chính phát triển - với các công cụ như tài chính xanh và tài chính kết hợp (blended finance) - cũng hỗ trợ chính phủ tiếp cận nguồn lực thay thế, giảm áp lực ngân sách và tăng cường hiệu quả chi tiêu hướng tới các mục tiêu SDGs.

Các bằng chứng thực tiễn gần đây cho thấy sự tương hỗ giữa chi tiêu công và phát triển tài chính mang lại giá trị gia tăng rõ rệt. Theo Chương trình Phát triển Liên Hợp Quốc (UNDP, (2024)), việc kết hợp giữa ngân sách công và các nguồn tài chính tư nhân, bao gồm cả tài chính xanh và tài chính kết hợp, đang được nhiều quốc gia đang phát triển áp dụng để thúc đẩy các mục tiêu phát triển bền vững. Cụ thể, UNDP đã hỗ trợ huy động gần 30 triệu USD từ các nguồn lực đối tác, từ đó tạo điều kiện huy động thêm gần 15 tỷ USD từ các nguồn tài chính công và tư nhân để đầu tư vào các chương trình phát triển bền vững. Điều này không chỉ giảm gánh nặng chi trực tiếp từ ngân sách mà còn tạo ra một hệ sinh thái tài chính năng động, thúc đẩy tiêu dùng, tiết kiệm và đầu tư sản xuất bền vững.

Song song đó, nhiều quốc gia đang phát triển đã ứng dụng tài chính hỗn hợp (blended finance) như một phương thức đột phá để tăng cường hiệu quả chi tiêu công. Theo báo cáo Global Outlook on Financing for Sustainable Development 2025 của OECD, tài chính hỗn hợp đã được triển khai rộng rãi trong các lĩnh vực như hạ tầng giao thông bền vững, năng lượng tái tạo và y tế cộng đồng, đặc biệt tại các nước châu Phi và châu Á. Điểm nổi bật là các khoản đầu tư này thường kết hợp vốn công làm nền tảng bảo lãnh rủi ro, từ đó kích hoạt vốn tư nhân với quy mô lớn hơn - một mô hình đặc biệt hiệu quả trong bối cảnh không gian tài khóa ngày càng bị thu hẹp (OECD, (2025)).

Chi tiêu công hiệu quả đóng vai trò then chốt trong việc tăng cường năng lực nội sinh của hệ thống tài chính quốc gia. Đặc biệt, đầu tư vào hạ tầng số như thanh toán không dùng tiền mặt, dữ liệu tài chính mở và nền tảng ngân sách điện tử (e-budgeting) không chỉ nâng cao tính minh bạch tài khóa mà còn củng cố niềm tin thị trường và thúc đẩy dòng vốn dài hạn. Tại Việt Nam, việc triển khai Hệ thống Thông tin Quản lý Ngân sách và Kho bạc (TABMIS) đã góp phần cải thiện khả năng theo dõi chi tiêu công theo thời gian thực và tạo nền tảng kỹ thuật cho việc phát triển thị trường trái phiếu chính phủ thứ cấp. Theo Ngân hàng Thế giới, việc tăng cường đầu tư công, đặc biệt trong lĩnh vực hạ tầng số, là yếu tố then chốt để duy trì tăng trưởng kinh tế bền vững trong bối cảnh toàn cầu đầy biến động (World Bank, (2025)).

Từ góc độ tổng thể, có thể khẳng định rằng chi tiêu công và phát triển tài chính không chỉ là hai cấu phần kỹ thuật tách biệt, mà đang đóng vai trò như một cặp "động lực kép" - cùng vận hành và gia cường lẫn nhau nhằm hướng tới mục tiêu phát triển bền vững toàn diện. Việc hiểu và khai thác hiệu quả mối quan hệ hai chiều này chính là chìa khóa để các quốc gia đang phát triển giải bài toán "đa mục tiêu" giữa tăng trưởng, ổn định và bền vững trong một không gian tài khóa đầy thách thức.

5. Hàm ý chính sách

Trong bối cảnh không gian tài khóa ngày càng thu hẹp và nhu cầu phát triển bền vững gia tăng mạnh, việc phát huy vai trò "động lực kép" giữa chi tiêu công và phát triển tài chính không chỉ là lựa chọn mà là yêu cầu cấp thiết đối với các quốc gia đang phát triển. Dưới đây là một số hàm ý chính sách quan trọng nhằm cụ thể hóa mối quan hệ bổ trợ này, hướng tới một hệ sinh thái tài chính - tài khóa hiệu quả, minh bạch và bền vững hơn.

5.1. Thiết lập khung chính sách tài chính bền vững gắn với SDGs

Để đạt được các Mục tiêu Phát triển Bền vững (SDGs), các quốc gia cần xây dựng và thể chế hóa một khung chính sách tài chính bền vững, trong đó SDGs được lồng ghép trực tiếp vào chiến lược phát triển thị trường tài chính. Khung chính sách này không chỉ xác định các lĩnh vực ưu tiên huy động vốn (như năng lượng tái tạo, đô thị xanh, nông nghiệp thông minh), mà còn phải quy định rõ tiêu chí đánh giá "tác động bền vững" của các sản phẩm tài chính. Theo OECD (2025), việc

xây dựng khung chính sách rõ ràng sẽ giúp tăng tính nhất quán trong huy động và phân bổ vốn, đồng thời nâng cao độ tin cậy của quốc gia trong mắt nhà đầu tư quốc tế.

5.2. Tăng cường phối hợp thể chế giữa tài khóa và tài chính

Một rào cản phổ biến hiện nay là sự thiếu liên kết giữa cơ quan quản lý tài khóa (Bộ Tài chính) và cơ quan quản lý tài chính (Ngân hàng trung ương, Ủy ban chứng khoán...). Mỗi bên vận hành theo mục tiêu và lộ trình riêng, dẫn đến tình trạng chính sách phân mảnh, thậm chí mâu thuẫn. Do đó, cần thiết lập các cơ chế phối hợp liên ngành mang tính thể chế, chẳng hạn hội đồng điều phối tài chính - tài khóa hoặc nhóm công tác liên ngành về tài chính bền vững. IMF (2025) khuyến nghị các nước thu nhập trung bình nên xây dựng cơ chế chia sẻ thông tin và đánh giá tác động chéo giữa chính sách tài khóa và phát triển tài chính, đặc biệt trong bối cảnh thị trường trái phiếu nội địa ngày càng đóng vai trò quan trọng trong huy động vốn công.

5.3. Ưu tiên đầu tư công vào các lĩnh vực tạo hiệu ứng lan tỏa tài chính

Đầu tư công vào các lĩnh vực như hạ tầng chuyển đổi số, cơ sở dữ liệu lớn (big data), giáo dục tài chính cộng đồng và thể chế hóa thông tin tài chính đóng vai trò then chốt trong việc thúc đẩy phát triển bền vững của khu vực tài chính. Những khoản đầu tư này không chỉ nâng cao hiệu quả quản trị công mà còn kích thích sự tham gia của khu vực tư nhân vào các lĩnh vực như tài chính xanh và tài chính số. Theo Báo cáo Xu hướng UNDP (2024), hạ tầng số công cộng (Digital Public Infrastructure - DPI) đang trở thành nền tảng quan trọng giúp các quốc gia tăng cường khả năng tiếp cận tài chính và thúc đẩy các mục tiêu phát triển bền vững (SDGs).

5.4. Phát triển đa dạng công cụ huy động vốn bền vững

Để giảm sự phụ thuộc vào nguồn vay truyền thống và viện trợ quốc tế, các quốc gia đang phát triển cần chủ động mở rộng danh mục công cụ tài chính bền vững như trái phiếu xanh, trái phiếu xã hội, trái phiếu bền vững và các quỹ đầu tư tác động. Đặc biệt, việc phát triển khung định giá và đánh giá rủi ro môi trường - xã hội là cần thiết để đảm bảo tính minh bạch và khả năng định lượng của các sản phẩm tài chính này. Theo Climate Bonds Initiative (2025), trong năm 2024, tổng giá trị phát hành trái phiếu xanh, xã hội, bền vững và liên kết bền vững (GSS+) đạt 1,1 nghìn tỷ USD, nâng tổng giá trị tích lũy lên 5,7 nghìn tỷ USD. Châu Á và châu Phi được ghi nhận là hai khu vực có tốc độ tăng trưởng nhanh nhất trong lĩnh vực này.

5.5. Minh bạch hóa chi tiêu công thông qua nền tảng số hóa

Thiếu minh bạch và giám sát độc lập là những nguyên nhân chính làm suy giảm hiệu quả chi tiêu công. Việc ứng dụng công nghệ số - như hệ thống ngân sách điện tử (e-budgeting), bảng điều khiển công khai (public dashboards) và cổng dữ liệu mở (open data portals) - được xem là giải pháp hiệu quả để cải thiện chất lượng chi tiêu và tăng cường niềm tin xã hội vào năng lực quản trị tài chính công. Theo Ngân hàng Thế giới (2025), việc triển khai các nền tảng số hóa chi tiêu công đã giúp nhiều quốc gia nâng cao tính minh bạch và hiệu quả trong quản lý ngân sách.

Kết luận: Việc tích hợp chi tiêu công và phát triển tài chính tạo nên một động lực kép, góp phần hiện thực hóa các Mục tiêu Phát triển Bền vững trong bối cảnh không gian tài khóa ngày càng thu hẹp. Khi chi tiêu công được định hướng theo mục tiêu bền vững và hệ thống tài chính đóng vai trò chủ động, hai trụ cột này sẽ hỗ trợ lẫn nhau trong việc huy động, phân bổ và giám sát nguồn lực hiệu quả hơn. Các yếu tố như tài chính xanh, tài chính bao trùm, số hóa và phối hợp chính sách là những điểm giao thoa cần được thể chế hóa mạnh mẽ. Các quốc gia đang phát triển cần chuyển đổi sang cách tiếp cận tích hợp - chiến lược - minh bạch hơn để xây dựng một hệ sinh thái tài chính - tài khóa vững chắc, từ đó hướng tới một tương lai thịnh vượng và bền vững.

Tài liệu tham khảo:

Climate Bonds Initiative. (2025). Climate Bonds publishes provisional 2024 numbers and key factors for a thriving 2025 market. https://www.climatebonds.net/news-events/press-room/press-releases/climate-bonds-publishes-provisional-2024-numbers-key-factors-thriving-2025-market

International Finance Corporation, & Amundi. (2024). Emerging market green bonds. https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/2024/emerging-market-green-bonds-2023.pdf

International Monetary Fund. (2022). Fiscal monitor: Helping people bounce back (October 2022). https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2022/10/09/fiscal-monitor-october-22

International Monetary Fund. (2025). Fiscal monitor: Fiscal policy under uncertainty (April 2025). https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2025/04/23/fiscal-monitor-April-2025

OECD. (2025). Global outlook on financing for sustainable development 2025: Towards a more resilient and inclusive architecture. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/753d5368-en

Organisation for Economic Co-operation and Development. (2024). Green budgeting in OECD countries 2024. OECD Publishing. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/04/green-budgeting-in-oecd-countries-2024_3c771827/9aea61f0-en.pdf

UNCTAD. (2023). Financing for sustainable development report 2023. United Nations Conference on Trade and Development. https://unctad.org/publication/financing-sustainable-development-report-2023

United Nations Conference on Trade and Development. (2024). A world of debt 2024: A growing burden to global prosperity. https://unctad.org/system/files/official-document/osgttinf2024d1_en.pdf

United Nations Development Programme. (2024a). Making finance work for people and planet. UNDP. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-04/undp-inff-making-finance-work-for-people-and-planet.pdf

United Nations Development Programme. (2024b). 2024 UNDP trends report: The landscape of development. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-02/undp_trends_report_2024_0.pdf

United Nations Development Programme. (2024c). Funding compendium 2023. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-07/funding_compendium_2023_-_web_version.pdf

United Nations Secretary-General's Special Advocate for Inclusive Finance for Development. (2024). Foundational building blocks for financial inclusion: Insights and call to action to reach the last mile. https://www.unsgsa.org/publications/foundational-building-blocks-financial-inclusion-insights-and-call-action-reach-last-mile-0

World Bank. (2022). World development report 2022: Finance for an equitable recovery. World Bank. https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2022

World Bank. (2024). Finance for development: Annual report 2023. https://documents1.worldbank.org/curated/en/099232401252498754/pdf/IDU117327cb013d66148361bcfa110a1a52e2cbc.pdf

World Bank. (2025a). Digital overview. https://www.worldbank.org/en/topic/digital/overview

World Bank. (2025b). Financial management information systems (FMIS). https://www.worldbank.org/en/topic/governance/brief/financial-management-information-systems-fmis

World Bank. (2025c). Taking stock: Viet Nam economic update, March 2025. https://www.worldbank.org/en/country/vietnam/publication/taking-stock-viet-nam-economic-update-march-2025

World Bank, & UNESCO. (2023). Education finance watch 2023. World Bank & UNESCO. https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099103123163755271/p17813506cd84f07a0b6be0c6ea576d59f8